

บทคัดย่อ

ในการศึกษาถึงแนวทาง “การพัฒนาตลาดนัดชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานตลาดนัดสินค้าชุมชน ทั้งอดีต ปัจจุบันและในอนาคต ตลอดจนการทำให้เกิดแผนกลยุทธ์เพื่อให้เกิดรูปแบบการดำเนินงานของตลาดนัดสินค้าชุมชนที่เหมาะสมโดยคนในชุมชนมีส่วนร่วม และให้ได้ทราบถึงปัจจัยเกื้อหนุนทั้งที่มีอยู่แล้วและที่ต้องทำให้เกิดขึ้นใหม่เพื่อให้เกิดการพัฒนาตลาดนัดสินค้าชุมชนอย่างยั่งยืน

จากผลการศึกษาทำให้ได้ทราบว่าประชาชนใน ต.ออนใต้ มีประวัติความเป็นมาทางวัฒนธรรมอันยาวนาน ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีสถาบันการเงินชุมชนที่เข้มแข็ง คือ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนทำให้เป็นที่พึ่งทางด้านเงินทุนของคนใน ต.ออนใต้ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ใน ต.ออนใต้ ยังมีตลาดนัดริมออน ซึ่งเป็นตลาดชุมชนที่มีมาร่วม 20 ปี ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นมูลค่าเฉลี่ย 142,850 บาท/สัปดาห์ แต่อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของสินค้าจากชุมชนมีค่อนข้างจะน้อยและการเติบโตของตลาดเป็นไปได้ช้า ดังนั้นทีมวิจัยชุมชนจึงได้ทำการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ SWOT และ Balance Scorecard ทำให้ได้กลยุทธ์ที่สำคัญของตลาดคือ 1) การสร้างรูปแบบการบริหารตลาดและโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม 2) การอำนวยความสะดวกทางด้านพื้นที่ 3) การพัฒนาให้เกิดศูนย์กลางสินค้าชุมชน 4) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน 5) การเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบตลาดนัดชุมชนริมออน ที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายประสานกันของฝ่ายต่างๆ อันได้แก่ 1) คนในชุมชน 2) ผู้ผลิต 3) สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน 4) ตลาดนัดชุมชน 5) หน่วยงานภายนอกชุมชน (อบต. , สถานีอนามัยประจำตำบล , มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ฯลฯ) จากกลยุทธ์ดังกล่าวได้ทำให้เกิดโครงสร้างการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกในชุมชนและจะทำหน้าที่เป็นแกนกลางให้เกิดวงจรทางเศรษฐกิจในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความร่วมมือ และองค์ความรู้ต่างๆในชุมชน

สำหรับปัจจัยเกื้อหนุนที่ทำให้เกิดการพัฒนาลาดนัดอย่างยั่งยืนได้แก่ 1) ปัจจัยด้านสินค้า 2) ปัจจัยทางด้านองค์กร และ 3) ปัจจัยทางด้านบุคคล นอกจากนี้ปัจจัยที่ต้องทำให้เกิดเพื่อการพัฒนาตลาดนัดอย่างยั่งยืนนั้น ได้แก่ 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน 2) การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับคนในชุมชนได้รู้ถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่มีต่อชุมชน 3)

เร่งพัฒนาและสรรหาสินค้าหรือบริการที่พัฒนามาจากทรัพยากรในชุมชน และ 4) พัฒนาให้เกิดตลาดเฉพาะส่วนขึ้น เช่น กาดวัว และตลาดแลกเปลี่ยนสินค้าโดยไม่ใช้เงิน

แผนกลยุทธ์และกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยได้ถูกประยุกต์ใช้กับชุมชน แต่ก็พบกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ได้แก่ 1) การขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้ขายภายนอกชุมชน 2) ชาวบ้านบางกลุ่มไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ อบต. 3) ขาดการพัฒนาสินค้าหรือบริการที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอย่างจริงจัง 4) ปัญหาการปรับตัวเข้าสู่การผลิตในแบบนิเวศเกษตร 5) พฤติกรรมการบริโภคนิยมและการยึดถือวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาและความพยายามร่วมกันของคนในชุมชนในการทำความเข้าใจและแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังต้องมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมหรือกลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผันแปรไปในอนาคตโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

Abstract

The study on “Community Fair Development for Developing Sustainable Community Economy in Tambon On-Tai, Sankamphaeng District, Chiang Mai” has the following objective: to study economic and social conditions including local people’s opinions toward the community fair management in the past, present and future to make a strategic plan to form an appropriate fair managing method so that community people can participate and know about supporting factors both the existing ones and the others that need to be made for sustainable development of community fair.

The result of the study revealed that people in Tambon On-Tai had a long cultural history, most of them were farmers and had a strong community financial institution i.e. credit union cooperative which provided a good support on financial matter for On-Tai people. Moreover, there was Rim-On fair which has been held continuously for 20 years resulting in economic activities worth averagely 142,850 baht per week. Nevertheless, participation of local products was low and there was no direction in market growth. So, the researcher team used SWOT analysis and Balanced Scorecard to study this issue and obtained the important strategies of the market as follows: 1) building appropriate market management and organization structure; 2) providing space facility; 3) developing center for local products; 4) participation from local people; 5) being a learning center. The result of this research helps create Rim-On fair pattern which is a cooperation among several groups i.e. 1) local people; 2) producers; 3) credit union cooperative; 4) community fair; 5) external offices (e.g. Tambon council, public health center, Maejo University, etc.). From the above strategies, the community fair has set an organization structure that consists of committee coming from election by local people and performs duties as a coordinating center for economic circle in the community. They are also a center in distribution of information, cooperation and body of knowledge in the community.

The factors supporting a sustainable fair development are as follows : 1) goods factor; 2) organization factor; and 3) personnel factor. In addition, factors that need to be done to develop a sustainable fair are 1) promoting local people’s participation; 2) distributing to the local people the information about official duties for the community; 3) improving and selecting goods or

services developed from local sources in the community; and 4) developing a specific market e.g. cow market and barter trade without using money.

Strategic and activity plans were applied in the community. However, problems arised as follows. 1) lack of cooperation and participation from vendors outside community ; 2) some local people did not understand the duties of Tambon council ; 3) lack of goods or services that reflected truly local identity ; 4) problem of adapting themselves into eco-agricultural production ; 5) local peoples behavior that put more importance to materials

It needs time and community cooperation to solve these problems . Flexibility is also needed to adapt strategies or activities to suit changing social and economic environments in the future , holding on to the philosophy of sufficiency economy as the main goal.